

II და III ტომის გამოცემა საქართველოდ უნდა ჩაითვალოს. ვფიქრობთ, რომ სახალხო კომისართა საბჭო დაჰყავთილეებს აღძრულ შუამდგომლობას და ამიერკავკასიის უფრო იმედიმდგომარეობას გააქვეყნებს ქართულ წიგნს, ვიდრე დღემდე.

ოგანოვა—განის რაოდენობის მიხედვით. თუ, ცინცადის ასული გაცილებით უფრო იქნებოდა განის რაოდენობა, ასეა თუ ისე ეს ახალი დაწყებული საქმე გარდა, სახალხო ახალია შენება და შიგ კარ-თაღი წარმოდგენები წინსვლის და კულტურულ განვითარების მომსახურებელია.

გან.

წარმომადგენელი.

ვისაც კი არ ენახება ყველა ამბობს და სწერს, რომ თეატრი დიდი და საკარო საქმეა ერის ცხოვრებაში. ამიტომ ამ თემაზე საუბარი საქარო არ არის; უფრო ზუსტად იმაზე დავიწრობს, თუ რა მდგომარეობაშია პროვინციის ზოგი თეატრი.

ამ შემთხვევაში ჩემი წერილის საგანია—ოპერატორის თეატრი კერძოდ, რა სახისაა მდგომარეობაშია, რომ ამ თეატრის გარშემო რამე „სახერხო“ და „მწერა“!

მაგრამ გრცო ერთ თანელ ხაზს ვერ გვოვლობ ამისათვის. თეატრის, რომელი მხარეც არ უნდა აღმოვაჩინოთ, განსჯადობა და დაკნინება.

დასი არ არის, რომ სამ წელს წინ ამ მოდერნიზმის მხარეზე: ახლა დასი, სოლი და დასი. კარგი იყო თუ არა, წარმოდგენები მარცხი იმართებოდა.

კოოპერაციის გარეშე

(გადაარჩინეთ კოოპერაციები)

კოოპერაციულ მოძრაობას თავის ბრძოლის ისტორია აქვს, რომელსაც მარად თან ახლდნენ თავდადებული იდეური მუშაენი. მათ უზღუდლად ბრძოლა როგორც იდეურ მოწინააღმდეგე ისე კლასიურ მოპირდაპირებთან. ბრძოლა უნაყოფოთ არ ჩაიარა. კოოპერაციები ვაი-ვაგლახათ მინც იშვა, გამავალდა, გამაგრა, ხალხს დაუახლოვდა, გაფურჩქნის, აყვავების დრო დაუდგა. კოოპერაციების ცხოვრებიდან უთვალავი სასარგებლო სახალხო საქმეების ჩამოთვლა შეიძლება.

მოიგონეთ კოოპერაციების გამარჯვების ისტორია ბრძოლის ისტორია ჩვენში, თუ როგორის სიძნელეთი ჩაისახებოდა ხოლმე ამა თუ იმ კუთხეში კოოპერაციი, მოიგონეთ რამდენი ჯურა მოწინააღმდეგენი გარს ეხვივნენ აღმოსავლურად, მაგრამ კოოპერაციების ძეგლობათა მცირე რიცხვანა რაზმმა მინც შესძლო კოოპერაციის იდეის გავრცელება საქართველოში. მშრომელმა ხალხმა დინახა საქიროება და სარგებლობა მის გარშემო შემოიკრიბნენ, შექმნეს კავშირთ-კავშირები, გაჩაღდა მუშაობა მომავლის იმედით აღფრთოვანებული. თავდადებული მოქმედება ყველასი, ხალხის საქმეში ხალხისავე სიყვარული და თანაგრძნობა იყო ჩაქსოვილი, ახალ კოოპერაციებში ახალი ძალა იყო წევრებისა.

ასე მაქროდნენ დღენი და წელიწადი, მაგრამ დღეს საერთო სწრაფ მოძრაე მუშაობას მოდუნება დაეცო, სიტყვის საქმეთ კცევამ დაიგვიანა, ადვილი საქმის მოწყობა თითქო გაძნელდა, თავდადებულ მუშაობას გულ გრილობა დაეცო, სამადლობელზე საყვედური გაისმა. საქმის მწყობრი წინ წაწევა შეფერხდა, კოოპერაციებთა დიდმა ორგანიზაციებმაც ვეღარ შესძლო სასარგებლო დაღაგებით მუშაობა ძველი საქონლით სავსე საწყობები დაეცალა, ახლის შოვნა მუდამ საზარლო შეიქნა. შეჩვეული ხალხი ყოველ დღიურ საქირო საგნებით დაუქაყოფილებელი დარჩა, რაც გაჩანდათ კოოპერაციებს, იმასაც აღარ ეგარებინ წევრნი, ბაზრის ფასებში თუ მიაწოდა კოოპერაციებმა, არ უნდათ. უბედულათ მარტო მაშინ ღებულობს კოოპერაციიდან თუ ბევრად ნაკლები ღირს, თანა სწორ ფასებში წევრი თავის კოოპერაციებში არ ყიდულობს და ბაზარზე გაბნის.

რაკი საქონელი ბაზარზედაც

ბოდა, წელს ისინიც წავიდნენ, ან შეიძლება ზოგათა ინტრიგებმა აიძულეს მათ წასვლა, ეს თეატრისათვის სულ ერთია. თეატრი დაიხურა და თუ ზოგჯერ იქ ხალხს ნახავთ—ეს კლდედ ან რამდენი საქმეანი კრებია ან და კიდევ გამოსახულებები სადამო იმ მოსწავლე ახალგაზრდების სასარგებლოდ, რომლებსაც თეატრით უნდა უზარდის დედა-ქალქს დედადის.

ეს არის და ეს—არც მეტი და არც ნაკლები. თვითონ სათეატრო შენობის საქმეც ვერ არის კარგად.

იგი იხილვის კაპიტალურ რემონტს, მით უფრო ზამთრის მოლოდინში. ამის შესახებ ჯერ კი არაფერ ზრუნავს. ერთი სიტყვით, ჩამდენი სხვა კიდევ უნდა ჩამოთვალეს.

სადაც არ გაქცევ—ყველანა შეიქცევი.

გვგონია, ასეთ მდგომარეობას დასასრული უნდა მიეცეს.

თუ რემონტი დაუყოფნა გულის სკოლებს, უნდა შეკითხვის ოპერატორის თეატრის; თუ განათლების განვითარება თავს უყრის გაცილებელ მასწავლებლებს, მაინც უნდა მონახოს მსახობა—ცოცხალი თეატრი სკოლა დუნდა იქცეს, თუ დღეს ეს ასე არის.

ძე და მკობ რი.

უნუგეშო და საბედისწერო ცხოვრების შესწავლა-აღწერა, მოთხრობა შორს წავიყვანს, ამას მკოდნე კოოპერატორები შეისწავლიან. ჩვენ ვიკონიოთ წარმოდგენა ამ საქირო ორგანიზაციების შემცირებაზე, რომელნიც თავის არსებობით ხალხს მოეფლინენ. დახმარებათ და შეძლების კვალად ბევრიც გააკეთეს, რომლის დაფიყება დანაშაულისა არის ვაშობ ზოგ კოოპერაციის შესახებ, კოოპერაციებთა ბანკზე და კავშირზე. ბევრის თქმა და საქმის გამოსწორება გაკეთება ევალებათ, მათ უნდა გამოიჩინონ მესვეურობა ახალი გზების გამოსახად.

მუშა ვანო.

მთავრობის მოქალაქე და განკარგულებანი

ცირკულიარი № 22.

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტისა და საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისარიატის საბჭოსი.

ამა ნომბრის 30-ს განზრახული საქართველოს, აჭარის, აფხაზეთის და სამხრეთ ოსეთის ქალაქთა საერთო მოსახლეობის აღწერის სათანადოდ განხორციელებისათვის სავალდებულოდ ჩაითვალოს:

1. სახალხო კომისარიატებისათვის განთავსდეს სასახურისაგან სააღმწერო დღეებში საბჭოთა იმ მომუშავეებისა, რომელნიც ადგილობრივ სააღმწერო ბიუროსთან ნებაყოფლობითი შეთანხმებით გაწვევნი იქნებიან სააღმწერო მუშაობისათვის.

შენიშვნა: გამოიკლინ შეიძლება საბჭოთა იმ მომუშავეების მიმართ, რომელთა მაგიერობის გავწევა სხვებისთვის მოუზრებელია მათი სამუშაოს ხასიათის მიხედვით და რისგამოც მათი მონაწილეობა აღწერაში შეუძლებელი იქნება.

2. იმ შემთხვევაში, უკეთეს ადგილობრივ სააღმწერო ბიუროებს საშუალება არ ექნებათ შეაგროვონ აღწერისათვის საჭირო თანამშრომლების შტატი, მათ უფლება ექნებათ—დაიხმარონ სააღმწერო მუშაობისათვის შრომის სკოლების მასწავლებლები და ტერნიკების უფროსი კლასების მოსწავლეები, აგრეთვე უმაღლესი სასწავლებლების მოსწავლეები; ზეპირადი მუშაობის პირნი სააღმწერო დღეებში განთავსდეს ბიუროების სიით, მეცადინეობისაგან.

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარე ფ. მანარაძე.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახალხო კომისარიატის საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილე მ. ორახელაშვილი.

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის მდივანი თ. კალანდარიძე.

1922 წ. ნომბრის 20.

დადგენილება № 474

განათლების სახალხო კომისარიატისა

1. დაევილოს საქართველოს ს. ს. რ. ყველა განათლების განყოფილებებსა და ტერნიკების გამგეთ სომხურს სასწავლებლებსა და კულტურულ-განმანათლებელს დაწესებულებებში შემოიღონ, სომხეთის ს. ს. რესპუბლიკის სახალხო კომისარიატის საბჭოსამა 1922 წლის 4 მარტის დეკრეტისა და სომხეთის განათლების სახალხო კომისარიატის იმავე წლის 12 მარტის ინსტრუქციის თანახმად, ახალი სომხური მართლ-წერა (ორთოგრაფია).

2. სომხური ენის ახალი მართლ-წერა სავალდებულოდ იქნას ცნობილი ოფიციალურ მიწერ-მოწერისა, სტამბებისა და ყოველგვარ ახალ-

დასაბეჭდ და გამოსაცემ ნაწარმოებებისათვის.

3. დადგენილება ესე ძალაში შეიქცევა მოქმედების დღიდან.

საქართველო. ს. ს. რ. განათლების სახალხო კომისარიატის კანცელაქი.

საქმეთა მმართველი ა. მიქაბერიძე.

მდივანი ა. რუხაძე.

ცირკულიარი № 92

ს. ს. რ. სახ. განათლების კომისარიატის პაროფ. განათლ. მთავარ მმართველობის.

ყველა ტერნიკუმებსა და განათლების განყოფილებებს.

სახალხო განათლების კომისარიატი ამით გაცნობებთ ცნობად და სათანადო განკარგულებისათვის, რომ წელს არსად ახალი ტერნიკუმები არ გაიხსნება, არ გაიხსნება აგრეთვე უკვე დახურული ტერნიკუმებიც; ამიტომ ყოველნაირი შეზღუდვითაა განათლების კომისარიატის სახელზე ახალი ტერნიკუმის, ან დახურული ტერნიკუმის გახსნის შესახებ უშედეგოდ დარჩება.

პაროფ. განათლ. მთავარ-მმართველობის გამგე ნ. მგელაძე.

მდივანი ალ. მიქელაძე.

პასუხი ა. ლე-პეს

სიამოვნებით ვიღებ კალამს და მინდა უპასუხო თავის შეკითხვებზე

მოქ. ა. ლე-პეს, რომელიც დაინტერესებულია საქართველოს განათლების მდგომარეობით და კერძოდ მისი ქონებით. სამწუხაროდ, საზოგადოების მოქმედება შეწყდა კიდევ 1921 წლის დასაწყისში, რომლის შესახებ გამგეობას არა ერთხელ ჰქონდა თათბირი, სწორედ სამკითხველოს ბინაც მაშინ ჩამოერთვა და მთელი მისი ქონება, როგორც ბიბლიოთეკა, აგრეთვე ინვენტარიც გადაეცა, თანახმად გამგეობის დადგენილებისა, ქალთა მე-6 გიმნაზიას დროებით სასარგებლოდ.

ამ ეხმად მთელი ქონება ავლად-არის კულტურულ-განმანათლებელი საზოგადოებისა ინახება მე-9-ე ტერნიკუმში (ყოფილ ქალთა მე-6 გიმნაზიის შენობაში).

მე ვფიქრობ, რომ ეხლა შესაძლებელი იქნება ამ საზოგადოების კვლავ აღორძინება, ვინაიდან საჭიროება დიდია, —თუ კი სათანადო მომუშავენი გამოჩნდებიან, რისთვისაც მოუწოდებ დაინტერესებულ პირთა მობრძანდნენ სასოფლო-სამეურნეო ბანკში (სახალხის ქ. № 6) 10-ს მამდი ამ საკითხებზე მოსალაპარაკებლად.

ავლ. კულტ-განმ. საზ-ბის თავმჯდომარე გრ. ლორთქიფანიძე.

რედაქტორი—სარედაქციო კოლეგია გამომცემელი—მთავარი კომიტეტი

ს ი ა

სააღმწერო რაიონების ხელმძღვანელთა და სარაიონო ბიუროების მისამართი

1. რაიონი: ბიურო მთავრებულია თბილისის ქ. (ყოფ. ოლბას ქ.) № 48, საქართველოს ცენტრალური არქივების სამმართველო, ტელ. № 2—55. ხელმძღვან. ჩიგოგაძე ბესარიონ და ფ. ჩხუა (უკანასკნელი საბჭოთა. ლოს რაიონი).
2. რაიონი: ბიურო მთავრებულია რუსთაველის თეატრში, რუსთაველის პარკის (ყოფ. ოლბას ქ.) № 21, ტელ. № 8—07. ხელმძღვან. კარბელაშვილი ლეონიდა.
3. რაიონი: ბიურო მთავრებულია მე-3 შრომის სკოლის შენობაში (ლენინგრადის ქ. № 8, ტელ. 4—57. ხელმძღვან. კოჭუშვილი მ. ხ.
4. რაიონი: ბიურო მთავრებულია სახალხო ნო. სასწავლებელს შენობაში (ბეზლეს მ. ელანი) (ყოფ. ეგზარხის) ტელ. № 3—99. ხელმძღვან. ასათიანი გიორგი.
5. რაიონი: ბიურო მთავრებულია მე-5 რაიონის კომუნართა ქ. (ყოფ. ვოლკოვის ქ.) № 7, ტელ. № 77. ხელმძღვან. კუჩუკიძე გ.
6. რაიონი: ბიურო მთავრებულია საბჭოთა განკ. ნაფოსის საწყობთან კახეთის და ნავთობის ქ. კუთხე, ტელ. № 5—85. ხელმძღვან. კოჭუშვილი დავით.
7. რაიონი: ბიურო მთავრებულია თბილისის ქარხანაში „მარ“ ფარდის მოედანი № 7, ტელ. № 2—19. ხელმძღვან. ნებიძე ვიქტორ.
8. რაიონი: ბიურო მთავრ. 19 თებერვლის ქ. № 2, მე-8 ტერნიკუმთან ტელ. № 2—49. ხელმძღვან. კვაჭაშვიძე მიხეილ.
9. რაიონი: ბიურო მთავრებულია მ. ხელ. და რეჟიზო. ქ. კუთხეზე გ. აბულაშვილის სახლში. ხელმძღვან. კარბელაშვილი ეოზებიან.
10. რაიონი: ბიურო მთავრებულია მუშათა კლუბში, პეტრიაშვილ. № 121, ტელ. № 5—73. ხელმძღვან. კეჭელი მ.
11. რაიონი: ბიურო მთავრებულია საქოთა (ყოფ. ჩერქეზიშვილის) ქ. № 326 ნიქოლაშვილის სამკუ ნალოსთან, ტელ. № 2—62. ხელმძღვან. კეჭელი მ.
12. რაიონი: ბიურო მთავრ. პეტრიაშვილის (ყოფ. მიხეილ.) № 182, ჩოლოშვილის სახლთან მუშათა კლუბთან. ხელმძღვან. ჯაფარიძე ვლადიმერ.
- სათადარიგო ხელმძღვანელია ელ. იკოპაშვილი ჩიგოგაძისა. სექ. აღწერის ბიურო მთავრებულია გარეის ქ. № 3, ტელ. № 2—31. სექ. აღწერის ბიუროს თავმჯდომარის ტელ. № 2—31, 1—15, 19—1. სექ. აღწერის ბიურო თავმჯდომარე.

№ 168. 2—1.

ფ.-ტელ. სახალხო კომისარიატის რწმუნებული საქართველოში აცხადებს,

რომ ხუთშაბათს, 31 ნოემბერს, დღით 12 საათ. ფ.-ტელ. კომისარიატის შენობაში

(რუსთაველის ქუჩა № 43)

დანიშნულია შეჯიბრება 2000 ფ. თავის დამზადების შესახებ ტფილისის სახალხო საფოსტო სადგურისათვის. მსურველს შეუძლია განცხადება ამ საქმის აღებაზე შემოიტანოს ფოსტა-ტელეგრაფის კომისარიატის რწმუნებულის სახელზე დახურულ კონვერტში, თავისი პირობების აღნიშვნით 9—2 საათამდე საქმე დღეს.

მონაწილეობის მიღებთ შეჯიბრებაში თან უნდა ექნათ გირაო 5 პროც. მისაღებ საღირსსა. წინდაწინ ავანსთ ფული არავის მიეცემა. დაწვრილებითი ცნობების გაგება ამის შესახებ შეიძლება დასახელებულ კომისარიატის საფოსტო განყოფილებაში ყოველ დღე მუშაობის დროს.

ა/კ. ფოსტის-სახალხო რწმუნებული საქართველოში

ა. შამარაშვილი

განყოფილების გამგე ცაგარაიშვილი

167 2—1